

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд на тема: „Потребности и самооценка при спортуващи и неспортуващи студенти“
за присъждане на образователно-научна степен „доктор“
по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.
професионално направление 3.2 Психология (научна специалност
„Педагогическа и възрастова психология“)
автор: Цветелина Славчова Хаджиева
научен ръководител: проф. д-р Станислава Стоянова

Процедура и предоставени материали: Представеният от Цветелина Хаджиева комплект материали е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Н. Рилски“, включва всички необходими документи, в т.ч. автореферат и публикации по темата.

Актуалност на темата: спортът е дълбоко вкоренен в човешкия живот, той се е превърнал в основна човешка дейност, в потребност за много хора, осъзната цел, дори смисъл на съществуване. Днес спортната дейност се свързва и със психичното здраве и благополучие, а в семейството на психологичните науки достойно място заема спортната психология. Спортуването и спортната дейност са обусловени от различни мотивационни ядра, които определят личностната структура.

Както правилно е отбелязала и докторантката – двигателната активност е в симбиоза с психичното, не случайно е изведена взаимовръзката за единство на психиката и дейността. Спортната активност е стил на живот, в същото време той задоволява редица човешки потребности. У човекът е заложен драйв към саморазвитие и самоусъвършенстване, който от своя страна е свързан и със самооценката. Именно в този план е поставен изследователският ракурс на дисертационното изследване. Тук трябва да се отбележи и фактът, че въпросите се изследват във възрастта на ранната младост, при студенти. Всичко това ми дава основание да заявя, че по замисъл и реализация научният труд е оригинален, още повече, че подобно научно изследване не е реализирано у нас.

Обща оценка на труда:

Дисертационният труд има класическа структура и е разгърнат в общ обем от 188 страници.

Теоретичният анализ е структуриран много добре. Представени са основните конструкти, имащи отношение към темата. Изяснява се феноменологията, същността и функциите на мотивацията и потребностите в психичен и поведенчески аспект, очертава се мястото им в структурата на личността. Докторантката е разгледала основните теории за мотивацията. Релевантно за настоящия труд е представянето на данни от изследвания на потребности при студенти, които се занимават със спорт. Пълнотата на изложението се допълва от представянето на съвременните концепции за самооценката и самоуважението. Литературните източници насочват читателя към изводът, че самооценката и самоуважението могат да се повлияват от спортната активност.

Ценна за настоящето изследване е 3 глава „Навици за спортна дейност“. Навиците, заученото поведение, очевидно, могат и следва да се разглеждат във връзка с практикуването на различни видове спорт, тъй като те позволяват даден поведенчески репертоар да стане устойчива част от личността или нейната активност. В тази връзка, както е подчертала докторантката, могат да се формират навици за физическа активност и здравословен начин на живот.

Други релевантни ракурси на теоретично проучване са: спортът и здравето; спортът при студентите.

Отлично впечатление прави фактът, че авторката познава и се позовава както на широка палитра от литературни източници на български, английски и руски език. Литературните източници са използвани целенасочено, Цветелина Хаджиева има уменията да ги интерпретира и обобщава, и на базата на това да достига до свои изводи.

Дизайн на изследването: целта, задачите и хипотезите са логически свързани и прецизно формулирани. Издигането на хипотезите е добре обосновано. Методите на изследване са съобразени с целите и контингента на изследване. Прави впечатление големият брой изследвани лица.

Анализът на резултатите се отличава с коректност при прилагането на статистическите процедури. Същият се отличава със своята интерпретативна задълбоченост. Проличава уменията на докторантката да

достигне отвъд емпиричната фактология и доказателство за това са обобщенията и изводите, които са направени.

Приноси моменти:

В научния труд е направено задълбочено и компетентно теоретично изследване на конструктите, свързани с темата. Въпросите са разгледани в полето на психологията на личността, спортната психология, развитието и саморазвитието на личността.

Създадена е оригинална концепция на дисертационния труд.

Реализирано е значимо емпирично изследване. Докторантката е съумяла в максимална степен да разкрие взаимосвързката между конструктите.

Очертана е диференциално картината в психичните особености между спортуващи и неспортуващи студенти.

Докторантката има компетентностите целенасочено на изследва хипотези, да тълкува и анализира статистическите данни.

Публикациите са свързани пряко с темата на дисертационния труд.

Цветелина Хаджиева е използвала коректно литературните източници, които са цитирани съобразно утвърдените за такъв научен труд стандарти, на края е представена и библиографската справка. Литературните източници са актуални, и са на кирилица, латиница и руски езици.

В стилистично отношение работата е издържана добре, от нея проличава висока езикова култура на докторантката.

Формулираните приноси са релевантни по отношение на постигнатото.

Авторефератът отразява коректно основните моменти от дисертационния труд в структурно отношение.

Препоръка: считам, че трудът би могъл да бъде издаден като монография.

В заключение: Дисертационният труд е реализиран на високо научно равнище. Докторантката има висока психологическа подготовка и се представя като компетентен изследовател. Реализирано е значимо психологическо изследване, разкриващо потребностите и самооценката при спортуващи и неспортуващи студенти.

Всичко това ми дава основание убедено да гласувам **ЗА** присъждането на ОНС „доктор“ на Цветелина Славчова Хаджиева по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки. Професионално направление 3.2 Психология (Научна специалност „Педагогическа и възрастова психология“).

Благоевград
11.03.2019 г.

Изготвил становището:
доц. д-р Стоил Мавродиев